

EFF'S SURVEILLANCE SELF-DEFENSE

ပွဲကံထိုင်စွဲဆိုင်ဆိုင် ဟာဟာသယ်

<https://ssd.eff.org/en/about-surveillance-self-defense>

LOCALIZATION LAB

အင်းတိုင်ပုံနှိပ်ဝယ်ကုန်ဆာ လိုဂိုမိုင်းဆုဂ်ဆာတွယ်

ဆာတွယ်ဂိုမိုင်းဆုဂ်သယ်ယိုဝ် လိုဂိုဆါအင်တာနက်ဖိုင် မွဲအိုမိုင်ဗျောဟ် ဆေဝ် လို ဆါ။ ဖေဘွတ်ဏ်ဆုသိုဆာအိုအေးထိုဉ် လိုစေလေယာဖင့်ခေါဟ်ဟိုင် အင်စုံတာကျိုင် ချေတေဝ်တာ ဏ်အို မွဲသိုဆာ လိုမေလေယာ လိုယာဖင့်ခေါဟ်အိုဝေ ဆေဝ်လို။ ဆာတွယ်ဂိုမိုင်း ဆုဂ်သယ်ယိုဝ် အေး မွဲ အင်းတိုင်ပိုင်ဝယ် ဆိုဆိုင်မိုင်းအိုဟိုင်အိုကျိုင်သယ်၊ဖုံလေဆိုကျိုင်သယ်၊ဆိုဟိုင် ဖုံတိုသယ်၊ ဏင်ဆာအိုဏ်အိုဆိုပြိုင်သယ် ဆေဝ်လိုဆါ။အိုခါယိုဝ် ဏ် မွဲအိုသေးသယ်အိုဟိုင် အိုဉ်ကေုရွဲဆိုဖါ ဆိုမာသယ်ထွာ လဝ်ဆါ။

စင်စိုဝ်ဏ်အိုဖင့်လဆိုအိုတင်လိုဖေးအို အိုလိုဝ် ဗျောဟ်ထုက် ဓးဆိုင် ချေမိုသို ဆိုဆာတွယ် ဂိုမိုင်းဆုဂ် (socialNetwork)ဆေဝ်လို။ စေ့ဆိုင်လင်သယ်အိုဉ် ဏ်အေ ပုံနှိပ်ဝယ်ကုန် သာပုံသိုလေဆါ။ အိုအင်းထါ ဆို ဓးစါ အို ကေုသူးဏင်ဆာအိုဏ်အိုသယ်။ ပုံဆိုသာ သေ့သယ်။ ပုံဆိုပြိုင်အိုလင် ချေပုံ ဆိုင်ဆာအိုကျိုင်။ မွဲ ဆိုပြိုင်သယ်ဏ် မိုအင်းကာစိုက်ဓးသာချေ မွဲပဝ်လိုဟာဟာဏ် မိုဉ်သိုယော့ဓးသာ ယိုအိုကျိုင်ဆိုမာ။

ဝေခင်တဝ်သာ ချေဏ်စိုက်ထိုင်ဏ်အိုဟိုင်အေဟိုင် ပုံနှိပ်ဝယ်သာ ချေဏ်အိုဟိုင် လိုဆာတွယ်ဂိုမိုင်းဆုဂ်လေဝ် ဖင့်ခေါဟ်သယ်၊မာဖာဆိုဆါလင်သယ်လိုက်ကွာလဝ်ဆါ။

မာဏ်အင်းထ ပုံတိုင်အိုကင့်လိုသာမိုင်ဆါ။

- ဏ်ဓးသာ **ဏ်မိုင်တဝ်တဝ်** လိုဟူး။ မွဲ မိုင် ဂိုမိုင်းဆုဂ်လိုဏင်ဏင်သယ်ကွာသယ်လိုဖေး မိုအင်းတိုင် ဆိုအိုမိုင် တဝ်လိုင်သယ်အိုဟိုင် ပိုင်အိုကျိုင်အိုဝေ ဆေဝ်လိုဆါ။ လာဏင် ဆိုမာအိုသေးသယ်လိုဖေး ဆိုဖင်းဆိုက် ပုံသာ အေးဆါ။ အေမွဲဏ်ဓးသာ ဏ်မိုင်တိုဟိုဟာ မိုသိုဓးသာ ဆာတွယ်မေဒေယာခါဏ် ဝေဝ် ပွယ်လာဏ်မိုင်တိုဟာ ထေ့ဆာဆါ။
- ဏ်မိုဆူဉ်လင်မိုင်တဝ်ခါဓးဆိုင် ချေဏ်အိုကျိုင်လိုက်ဆိုဓးဏ် ကေဝ် လာလှို ယေဝ်ဆါ။ ဏ် အေအင်း ကိုသူးဓးသာဏ်အိုကျိုင်ထေ့ဆာသယ်စါစိုဝ် ဖုံလာဏ် **အီး မေးလ်အိုမိုင်လိုမိုင်မိုင်ဟိုင်** ဝေဝ်ပွယ်လာ ဖုံ **လီဉ်အိုဏ်အို** ဆါ။ ဆိုဏ်မိုင်ဏ် မိုအင်းတိုင်အိုင်ဝေဓးဆိုင်ချေ လိုဟာဟိုင် ချေမာ လင်ဖာ လေဝ် အိုကင့်သယ် ဆေဝ်လို။
- လှိုသွာလာ **ဏ်ဟိုင်ပိုဖိုင်ဖိုတိုဏ်အို** **ချေဆိုင်ဟိုင်ထိုဆာဆါ**။ ပိုင်ခိုင်လာ **မက်တာဒေတာ** အိုကျိုင် ဓးဆိုင်ချေအိုခါ ချေဆိုင်လင်ဓာတ်ဟိုင်ဆေဝ်လိုဆါ။ ဖုံတိုဆိုင်ဟိုင် ကိုဝ်ဏင်ဏင် လဝ်ပျ လင်ဝယ်သာအိုဆိုင်ပြိုင်ကဲဏ်သေ့ယာ သွာအိုလာဆါ။ ဏ်ဆိုင်လှိုတိုဓးအိုဟိုင်သယ်ခါ လင်ထင်းကဲဝေ အိုဟိုင်အိုင်ဟူး အိုင်ခိုင်အိုင်ဟူး မွဲအိုမိုင်သာအိုဏ်အိုလှိုမိုင်မိုင်ဆေဝ်ဟူး။
- ကေဝ်ဖေလာဏ် **အိုင်ပီအိုဏ်အို** (လိုဆိုင်ကေဝ်မာဏ်အို ဏ် ဆူကာစိုက်လာ အေထေ့ဆာ ဆါ။)

- [လဲကျိုင်လာ](#) ပတ်စုဝ်ခိုင်ဏံင် ဒေ အေမာကဲဏ် မာဖေလော ဆုဏ်မာဏါင်းတဝ်လံင် ဏ်ဆါ။
- ပါညာ်လာ [ပတ်စုဝ်](#) ဆုဏ်ထိုင်ဃုဆုအင်းစာဟိုင် ဝေသိုဝ်“ဏ်အုဖှဲဒွဲကွဲဒုခဝ်လဲ (ဝဲ)ဏ်ဟိုင်အုဇူးလင် ဆုဖေဟ်ဆုခွဲအုမိုင်သယ် ပုသေ့လဲဆါ။”ဝဲလဲစါစိုဝ် ဏ်ဆုအုတင်သယ်လုဖး မုအုကေ့ထိုင်ဖေဏ် လိုဂမိုဝ် ဆုဂ်မဒေယာဖင့်ခေါဟ် ထေ့ဆာအုကျိုင်ဏ်ဆေဝ်လဲ။အေမာ ဏ်အေလဲကျိုင်ဝဲဆိုင်ဒေ ပတ်စုဝ်ဆုထိုင် ဃုအင်းစာ ဆေဝ်စါစိုဝ်မုကဲထင်းဝေ ဆုမးဆေဝ်လဲဆါ။ ဏ်အေဏင်းထေ့ဆာထိုင် ကိုဝ်မိုင်ဏ်စါ စိုဝ်မုကေဝ်အင်းထင်း ဆုဝဲစး ဝါအုဟိုင်လဲ ကျိုင်ဆုအုတင်မး မုဏော်ထိုင်ဝေဟိုင် ဏ်အေလဲ ကျိုင်အုတင်သယ်ခါ လဲလာလဲ [ပတ်စုဝ်မိုင်နောကျာ](#) အိုင်ဆါ။

ထိုင်အင်းစိုင်လာဂမိုဝ် မဒေယာဆိကဲစးဆိုင်ဒေဟဟိုင်အင်းသူးပဝ်လဲစေဆါ

ဆုပြိုင်သယ်လုဖး မုဃုဂ်သိုထ ဖေအုလင်သိုင်မိုင်လဲမိုင်ဖိုင် ဝဲဆိုင်ဒေ အုသမးပဝ်လဲစေလုဖး မုသိုဝဲစးသာ ကဝ်မုယုယံဆုမုလာ(ဝဲ) မုဖဲလေဝဲစးသာ အုဟဟာကွဲမုဏစါ စိုဝ် ဃုဃုဂ်ပါသေ့ယာဝယ် ဆုတယ်ဖျာထေ့ဆာသယ် သိုဝ်ဆေဝ်လဲ။ ဏ်လင်ပဝ်သေ့ယာ ဆုဟဟိုင်အင်းသူးပဝ်လဲစေဝေသယ် အုစိုဂ်ဆုဖါ ဆုမာသယ်ဆေဝ်လဲ။ဏ် အေသိုဝဲစးသာ ဆုကွဲတယ်ပျသို [ဒေတာ](#) လုဖးဏ် ဖဲအးဟာအုဆုဂ်သမး ပဝ်ဏော်ဝေဆေဝ် ဒေ ဆုမာ ဆိုင်ဆာဆိုင်ထိုင်ဖေ ခွဲခိုင်ဏံင်သယ်ဆေဝ်လဲ။

ဂမိုဝ်ဆုဂ်ဆာတွယ်ဆိကဲလုဖးဏ် အး မှဲထိုက်ဆုဇူးလင်အင်းသာ ဆုမာသယ်ဆေဝ်လဲဆါ။ ကိုဝ်ကဲဆာ ဆု ပြိုင်တဝ်လံင်သယ်လင်ခိုင် မာဏါင်းထာထေ့ဆာဆါ။ ဏ်အုခဝ်လဲသယ် ၊ဏ်သာပါဆုဝဲစးသာသယ်၊တယ်ဖျာလင်ဏ်ဆုဝဲစးသာသယ်၊ဏ်သာအုဝဲစးသာဆိကဲ ဆုလင်သယ် (ဟုခင့်ဖ “ဝဲသာ” ပုတိုင်အုဏါင်း) ဆိုင်မင်းအင်းတိုင်ဝယ် [ဆုကာပဝ်](#) သိုင်ဏါင်းပါတစ [ခေါဝ်ခိုင်လင်](#) ဒေ [ထိုင်လင်ဆုအင်းဃုပါသိုလင်ကယ်ညောဟ်လင်](#) သယ်ဏ် မာထိုဆာထိုင် ဒေဝဲစးဆိုင် ဏ်ဆုပြိုင် သယ်ဏ် လင်စါင်းသိုဝယ်လာ ဆုအုကျိုင်သယ် လဲဃုဝ်ဆါ။

အင်းလယ်လာဏ် ဆုဝဲစးဝါစက်တေင်လုဖး

လုအုဟေ့ဝ်ထုက်လုခဝ် ဟ်စါဝေ အင်းလယ်ဆုလင်ဆင့်စက်တေင်သယ်ဆေဝ်လဲ။ဟုအုခိုင် ဏ်အေ ဖဲလေ ဝဲသာ ဏ် ပိုင်အုကျိုင်သယ် ဖဲပုကာ ဆေဝ်ဟး ။(ဝဲ)လုဏ်ထေ သိုဝ် အုဆုဂ်ဆေဝ်ဟး။ လုဖဲဃုဂ်ဃုဂ်သယ် ဝဲသာအင်းဃုဃုဏ် လုအမးမေလ်အုဏါင်း ဖိုင်(ဝဲ)ဖဲ လဲဒွဲအုဏါင်း ဆေဝ်ဟး။ဏ်ဝဲသာသေ့ယာဝဲစးသာ ဏ်လင်ကယ် ထာထင့် ဆေဝ်ဟး။

ဂမိုဝ်ဆုဂ်မဒေယာဖိုင်မုဖိကဲဖင့်ခေါဟ်လုကဲဏ် အုဃုဒေ အုသမးဆုစက်တေင်ထာလင်ဆါ။ ဏ်အေဝဲသာ အင်းဃုအုမေခေပုတိုင်သမး ဏော်ဝေ ကိုဝ်မိုင်ဒေဆေဝ်လဲ။

- **ဆုဝဲစးဝါ** စက်တေင်မုအင်းစာလာ ဆုအုတင်လုဖးဆါ။ “ဏ်ဃုပုလင်သယ်လဲဏ်” ထိုင်အုဃုယံ အုအင်းဃုဝဲစးသာအုစက်တေင်ဆုမာသယ်လုဖး မုအုခင့်ဝေဆေဝ်လဲ။

(“ဖုံပုံကာ”၊ “ထမ သိုင်အံ့ဟင်ထမသိုင်”၊ “ထမသိုင်အံ့ဆက်သား။ မွဲလဲဖး”) ဆိုလင်ကယ်၊ ဓာတ်ဟင်၊ ဆိုမာဏါင်းဆိုပြိုင်၊ဆို ထိုင်စိုဂ်ဇေ ဖုံဟူဟာသယ် မိုအင်းယူဏ် ပိုဖါင်ပိုသေ့လဲဆါ။

- ဆိုစီးဇါ (ကိုဝ်ဝေဆို ပိုဉ်ဇေဟေဝ်) စက်တေင်လင်သယ်ဏ် အံ့ဉးဇေအံ့သး ဆိုကာသမ ဇေဟ်ဖုံအံ့ကင်္ဂသယ်ဆါ။ အေဟိုင် ဏ်မိုစးသာ ဆိုဆေမာဏါင်းထမဆာဝယ် ဆိုပယ်တဝ်သယ် ဖိုင်ဟူးဇေ ဏ်အံ့ကင်္ဂဆေဝ်လဲဆါ။ ကိုစင်စင် ဆိုနက်လင် အင်းယူဆိုဏေဝ်ဝေဆေဝ်လဲ။ ဆိုစက်တေင်လင် ဟူ [ဏ်မာဏါင်းအံ့ကျိုင်တဝ်လိုင်](#) ဇေ ဖုံလခဲဉ်အမးမေလ်သယ် ဖုံလခဲဉ် သယ်ဏ် မွဲဆိုကင်္ဂအံ့ဟင် မိုမာ စိုဝ်ဝေဆေဝ်လဲ။ အံ့ခါဟူဟာသယ် ဆာမာနက်လင် ဆိုစက်တေင် လင်သယ်ဏ် မိုမာကလံ အံ့ကင်္ဂစက်တေင်(စး) နက်လင် စက်တေင်ကင်္ဂ ဇေ မိုအင်းလယ် [ပတ်စိုဂ်](#) ကိုဝ်စင်ဇေဆေဝ်လဲ။

ဆိုဂုဏ်အံ့ ဆိုစးစိုက်ဇေဆိုစိုက်ထုသယ် “ဆိုအင်းစိုင်” ဖေဗ္ဗက်ခါဂုဂယ်ဇေ မိုင်းဇောဟ် ဝိုဆိုက်သယ်အံ့ဟင် “ဆိုစီးဇါအင်းစိုင်” အံ့ဏါင်းသယ်ဆေဝ်လဲ။ ဆာမာလိက် ဆိုအင်းစာအံ့ဉ်သယ်ဏ် မိုခင်းဖါဆိုစိုက်ထုဇေ ဆိုစးစိုက်တေင်သယ် ဆေဝ်လဲ။ ဆာမာ သး ကိုဝ်မိုဏ်မွဲမွဲသိုဆာအံ့ဟင် ဆိုအံ့ဉ်သယ် လက်ကာ ဆေဝ်လဲ။

အိုလင်ခါင်ထုက်၊ ဏင်းထိုင်လာ။ ဆိုစိုက်ထုစက်တေင်သယ်လဲဖး မိုအင်းလယ်သာအံ့ကျိုင်သယ်လဲဆါ။ ကိုစင်စင်ဏ် ဆာမာဆိုစိုက်ထုစက်တေင်ဏ် မွဲစးခိုင်ဏ်ဇေပိုဂ်စူးလာဏင် ကိုဝ် စင်စင် မွဲဏ် သိုင်အေးဆါ။ အင်းကေဖေလင်လာ။ ဆိုအင်းလယ်သယ်ဉ်ဉ်ဇေဏ်သယ်ဟိုင် ဆာမာ ဆို ပြိုင်လဲမိုဏ်အံ့ဟင် အင်းတိုင်အင်းလယ် ဏေဝ်ဝေလဲစိုင်လင်ဆါ(စး) ဆာမာ ဉ်အင်းထင်းစက်တေင်ဏ်ဉ် ဏ်မိုစးပယ်တဝ်ဖေ ဇေဆိုပယ်တဝ် အိုထမဆာ ထုက်လဲဆင် လင်ဆါ။

အံ့ကေ့ကိုင်ဖါလာဏ်ဟင်ပိုဖါင်

ဟိုသယ်အံ့ဟင် ဟိုလဲသေ့ယာစးအံ့ကေင်္ဂသယ် ဝိုဆိုက်သယ် ပိုဖါင်သယ်ကာဏ် စးအံ့ကေ့ကိုင်ဖါဝေအံ့ကေင်္ဂအးမိုင်ဆါ။

ဖုံလခဲဉ်အံ့ဏါင်းဇေဓာတ်ဟင်ဏမိုင်ဏ် ဉးဆိုင်ဝေဆိုပြိုင် သယ်ဆေဝ်လဲ။ ဆိုဟင် ဖိုင်အံ့မိုင် အံ့စင် ဉွယ်ဏ် လဲ ထိုင်ကိုသုလေင်အံ့ကင်္ဂ သးဏေဝ်ကံဝေဆေဝ်လဲ။ အံ့ဏ်မွဲလင်တိုမျိုင်ထုက် ဆိုမေယးစးခါင်ဇေ ပါသေ့ယာဆိုက်စံဇေ အင်းလယ်လာ ဏ်ဆာမာ ဂမိုင်ဆိုင် မဒေယာစက်တေင် ဇေ ဆိုအံ့ဆိုင်သယ်လဲဃေဝ်ဆါ။ ဉ်မာဏေဝ်အးထင်း အံ့ဆင်္ဂ စးခါင်ဇေ ဏ်လဝ်ထာဝယ်ဆိုခါင်ဇေအိုင်လိုင်ဖိုင် ဏ်ထမ သိုင်ကာလဝ်ဖဟ် ဆိုသာကို ဒေတာ သယ်ဆါ။ ဏ်အံ့ အိုင် ဂမိုင်ဆိုင်မဒေယာအံ့ကင်္ဂ လိုအံ့စးလာဏင် အံ့သးသယ်တေင်ဆိုဟင် ထိုင်စိုဂ်ပါသေ့ယာလဲ မိုင်မိုင်သး ဆိုလိုင်အင်းယူ ဏ်လင် ဏေဝ်လဲဆါ။ ပိုဉ်ဇေဆိုစိုက်ထုဆိုလင်ဏ် မွဲယောဝ်ခါဟေဝ်လင်ပိုအံ့ကျိုင်သေလဲကာ ကိုဝ်ဟာအံ့ဟင် ဟိုလဝ်ကံဝေဆေဝ်လဲဆါ။ မွဲဏ်ထိုစးသာ ဏ်ဆိုကိုသု(စး)ဖုံ ဟူဟာ ထိုင်ဏါင်းဖာစးဏ် အံ့ကင်္ဂအံ့ကျိုင်သယ်ဏ် ဏ်အေသို ဖေလာ ဓာတ်ဟင် ဇေဆိုဟင် ဆေဝ်စါစိုဝ်လဲအိုင်လိုင်ဖင်ခေါဟ် အူးလင်သုသး ဏ်အံ့ကင်္ဂ ဏေဝ်ဝေ ကိုဝ်စင် ဆေဝ်လဲ။ အင်း စိုင်လာ ဏ်အံ့ဟင် လိုဂုဂယ်ထိုင်အင်းယူဆိုလင်ဆါ။

အေမာပိုယောဝ်ထိုင်ဏ်အးဉးလေင်ခံသယ်လဲဖး ဉ်အေဟ်မိုင်အံ့ဟင် (မိုင်ကိုဝ်ကိုသယ်သး) ဇေဏ် အမးမေလ်အံ့ဟင် ပါဝေဆေဝ်လဲ။ ဏ်အေအင်းယူလာ ဆာမာအံ့သးကင်္ဂဆို ပြိုင်လဲမိုင်ဏ် ဏ်စါစိုဝ်လင်တိုမျိုင်လာလဲဃေဝ်၊ သာမဲလာလဲဃေဝ်၊

ယုဂ်ဖွင့်လှ်ဃုဝ်ဆါ။ ထိုင်ဏ်အ်ဟုင် ပုအေလဝ်ဖေါဟ်သး ဆိုခါင်ဏ်စါ
စိုင်ဟိုင်ခေဝ်ကေုစိုဒ်လားကာစိက်လား ဆို ပြိုင်ကိုင်မိုင် ဏ်တါထင်း
အေင်တာနက်ခါဆေဝ်လှ်။ ညုဂ်ကဲပါသေ့ယာလား ဆိုပြိုင်သယ် လက်ကာ လှ်ပုမာ
စိုင်မာဆိုင်ဏေဝ်ဝေအ်ဆင့်သယ်ဏ်ဆါ။

ဖေဘွတ်ခဲကုရွဲစက်တေင့်သယ် ပါညုဂ်ထာဃေဏ်ဆါ။

ဖေဘွတ်ကုရွဲ အးသယ်ဏ်ဂမိုင်ဆိုင်မာသယ်၊ ဆိုင်ဆိုင်ပဝ်ဆိုင်မာသယ် ညေသာ
မိုက်ကဲဆိုညုဂ်ဆိုကယ် သယ်အ်အးထုက်ဆိုလင်ဉာထိုင်သး ပုလဝ်ကဲဝေဆေဝ်လှ်။
လာဏင်သး အ်သးသယ် ဏ်ညဝ် လှ်စိုင်စိုင်
ဟ်ဏးသေ့စးကးမာဆေဝ်လှ်။ ဏ်အေအင်းယု စးသာသေ့ယာအ်ကျိုင် လှ်
ကုရွဲဆိုစိက်ထုစက်တေင့် ညေ မာက်လှ်စးခါင်ညေမုစးကုရွဲ ဆိုအ်ကေု ဖေဘွတ်ခဲ
ဆိုစိက်ထု ညေ ဆိုစးစိက်အ်ကျိုင်သယ် ဖင်ဏ် အင်းယုသေ့ယာ အးဏေဝ်ဝေ လှ်ဆါ။

ဆိုစိစါမ္မာ်ကုရွဲလှ်မိုင်

အင်းလယ်လား ဏ်ဆာမ္မာ် ဂမိုင်ဆိုင်မာဒေယာစက်တေင့် ညေ ဆိုင်ဆိုင်သယ်လှ်ဃုဝ်ဆါ။
ညုဂ်မာဏေဝ်အးထင်း အ်ဆိုင်စးခါင်ညေ ဏ်လဝ်ထာဝယ်ဆိုခါင်ညေအိုင်လါင် ဖိုင်
ဏ်ထေ သိုင်ကာလဝ်ဖဟ် ဆိုသာကဲ ဒေတာ သယ်ဆါ။ ဏ်အ်အိုင်
ဂမိုင်ဆိုင်မာဒေယာအ်ကိုင် လှ်အ်စးလာဏင် အ်သးသယ်တေင့်ဆိုဟိုင်
ထိုင်စက်ပါသေ့ယာလှ် မိုင်မိုင်သး ဆိုင်လိုင်အင်းယုဏ်လင်ဏေဝ်လှ်ဆါ။
ပုညိုင်ဆိုစးစါ ဆိုင်လဝ်ဏ် မ္မာ်ယောဝ်ခါ ဟေဝ်လင် ပုအ်ကျိုင်သေလှ်ကာ
ကိုင်ဟာအ်ဟိုင် ဟ်လဝ်ကဲဝေဆေဝ်လှ်ဆါ။